

Konzervativní obrat?

26.března 2007

Výkonný redaktor CEVRO Revue Zbyněk Klíč publikoval na Neviditelném psu komentář ke školským reformám v Polsku a jejich širším souvislostem.

Konzervativní obrat?

V posledních měsících hýbe polskou politickou scénou řada kontroverzních návrhů ministra školství a předsedy ultrakatolické Ligy polských rodin Romana Giertycha. V rámci programu nulové tolerance již prosadil povinnost nosit školní uniformy, hodlá zakázat používání mobilních telefonů při vyučování a trestat 16 a 17leté školáky, kteří se budou pohybovat po polských ulicích po dvaadvacáté hodině. Giertych je rovněž znám svým odporem k homosexuálům, podporou úplného zákazu potratů a trestu smrti.

Návrhy Romana Giertycha jsou zcela jistě potvrzením jedné pravicové teze - že zápas o hodnoty neskončil, ale naopak se vyostřuje. Důkazem z nedávné historie je vznik náboženských stran ve Skandinávii, postavených na odporu k volnomyšlenkářství a bezbřehému liberalismu. Polsko, silně katolická země, je rovněž výrazem tohoto stálého zápasu. Jsou ale Giertychovy návrhy populismem, jak naznačují někteří komentátoři, či mohou být důkazem nástupu klasického hodnotového, nábožensky založeného konzervatismu na evropskou scénu?

Jedno je jisté - Giertychovy, na současné poměry radikální, návrhy jsou specificky polským fenoménem. Polsko je jednou z nejkatoličtějších zemí v Evropě a hodnoty hrají v jejím společenském systému důležitou roli. V České republice by pravděpodobně neměly podobné reformy valnou šanci na úspěch. Česká společnost, na rozdíl od polské, je výrazně ateistická a zpřísnění řádu by ani při vnějším důvodu nebylo snadné.

Autorita dědictví a osoby

Touha po řádu patří k základním konzervativním elementům, především v britském provedení. Úcta k autoritě a řádu má představovat pokoru před zděděnými tradicemi a institucemi. Z této povahy je pak nutné, aby autorita navazovala na kontinuální vývoj společnosti. Ignorance postupného vývoje vedla v historii k řadě tragédií, s vrcholem v nacistické vládě a kultu autority-Vůdce. Tyto zásady by měly platit jak pro Giertychovy návrhy, tak pro všechny snahy obnovovat autoritu.

Obezřetně je pak třeba posuzovat charakter autority. Zatímco návrhy na zpřísnění řádu dle křesťanských kritérií odkazují na tisíciletou tradici euroamerické civilizace, autorita ztělesněná do osoby naopak hrozí diktaturou, neboť své základy hledá v nedokonalém.

Společenská poptávka

Zásadní na aplikaci reformy je společenská poptávka. Verbovat na ateistickou zemi náboženské zásady by mohlo vyústit do výrazných konfliktů a efekt zamýšlené reformy by byl nulový. Zatímco v Polsku jsou ztělesněny v obraně zavedených tradic, u nás by představovaly sociální konstruktivismus a snahu po "předělání" společnosti. Přesto však ortodoxní Giertychovy metody zcela jistě rezonují v každém z nás přirozenou touhou po řádu. Snahy po obnovení autority a úctě k tradici a řádu jsou nepochybně důležité, minimálně co se zamýšlení nad současným vývojem ve světě týče, při jejich aplikaci je však třeba dbát konkrétních podmínek jejich uvedení.

Článek v původní verzi najdete [zde](#).

24.03.2007

